

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.7.4.2025

Edward Arys
Starosta Łobeski
Starostwo Powiatowe w Łobzie
ul. Marii Konopnickiej 41
73-150 Łobez

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/050 – Realizacja przez samorządowe jednostki organizacyjne obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Łobzie, ul. Marii Konopnickiej 41, 73-150 Łobez ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Edward Arys, Starosta Łobeski, od 7 maja 2024 r. ² W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Renata Kulik, Starosta Łobeski, od 20 listopada 2018 r. do 6 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. 2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Marcin Stefaniak, Radca Prezesa NIK, upoważnienie do kontroli nr LSZ/62/2025 z 3 kwietnia 2025 r.

(akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Tj. do 13 sierpnia 2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Starosta prowadził działania w ramach przygotowania do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. W ustawowym okresie wyznaczył Koordynatora ds. dostępności, udostępnił na stronie BIP jego dane kontaktowe oraz określił w formie pisemnej zakres obowiązków. Zapewnił przygotowanie i wdrożenie planu działania na rzecz poprawy dostępności oraz udostępnił go na stronie internetowej Starostwa. W przyjętym dokumencie strategicznym zapewnił uwzględnienie potrzeb dla osób ze szczególnymi potrzebami. Deklaracje dostępności zostały sporządzone, opublikowane i zaktualizowane. Starosta przygotował i publikował na stronie internetowej raporty o stanie zapewnienia dostępności oraz podjął działania w obszarze dostępności stron internetowych. Przeprowadził prace remontowe, które częściowo dostosowały budynek, w którym prowadzona jest obsługa interesantów, do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nie zamieszczenia w umowach o udzielenie zamówień publicznych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz nie ujęcia w planie działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie analizy stanu zapewnienia dostępności, niespełniania przez strony internetowe Starostwa wymogów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁶ i ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych⁷, rozbieżności pomiędzy zapisami deklaracji dostępności cyfrowej i raportu o dostępności strony internetowej, niezapewnieniu minimalnych wymogów dostępności architektonicznej określonych w art. 6 pkt. 1 lit. a, b i e UZD oraz nierzetelnie sporządzonych raportów o stanie zapewnienia dostępności.

OBSZAR

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

1. Przygotowanie do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

1. Starosta- Zarządzeniem nr 43/2020 z 3 sierpnia 2020 r. wyznaczył -Inspektora Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Powiatu na osobę pełniącą funkcję Koordynatora do spraw dostępności⁹ w Starostwie. Koordynator w zakresie wykonywanych zadań podlegał Staroście. Wyznaczony urzędnik posiadał wykształcenie wyższe o specjalności administracyjnej oraz odbył szkolenie nt.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411 ze zm., dalej: UZD.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 1440, dalej: UDC.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: Koordynator.

„Zdrowie publiczne – finansowanie i sprawozdawczość”. Starosta Zarządzeniem nr 51/2020 z 16 września 2020 r. powołał zespół do spraw dostępności w Starostwie¹⁰, w jego skład weszli urzędnicy zatrudnieni w: Biurze Inwestycji Budowlanych, Wydziale Organizacyjnym oraz Referacie Cyfryzacji Powiatu. Na stronie BIP Starostwa 4 września 2020 r. opublikowano informację o wyznaczeniu Koordynatora, ds. dostępności oraz realizowanych przez niego zadaniach.

(akta kontroli str. 5-11)

2. Starosta określił zakres obowiązków Koordynatora, do których należało: wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Starostwo, przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, monitorowanie działalności Starostwa w zakresie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Starosta określił również zadania zespołu ds. dostępności, należały do nich m.in.: ścisła współpraca z Koordynatorem w zakresie wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Starostwo, wykonanie analizy stanu obiektów Starostwa oraz określenie minimalnych wymagań obiektów w zakresie zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, współpraca w przygotowaniu i wdrożeniu planu działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności, opracowanie dokumentu opisującego wykorzystanie alternatywnej dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, współpraca przy sporządzaniu raportu o stanie zapewnienia dostępności oraz prowadzenie działań na rzecz promocji dostępności. Starosta nie wyznaczył mierników do monitorowania wykonania zadań ustawowych Koordynatora, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9, 36-37)

3. W październiku 2020 r. zespół ds. dostępności opracował założenia planu działań na rzecz zapewnienia dostępności w Starostwie. Jako najpilniejsze potrzeby w tym zakresie wskazano: dostosowanie toalety na parterze budynku Starostwa do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, likwidacja progu przed głównym wejściem, w holu budynku umieszczenie rampy przenośnej podjazdowej, wprowadzenie zmian w pomieszczeniu do obsługi osób niepełnosprawnych, zmian miejsca parkingowego dla osób niepełnosprawnych, dostosowanie oznaczeń oraz opisów pomieszczeń do potrzeb osób niewidomych lub słabosłyszących. W styczniu 2022 r. został zatwierdzony przez Starostę „Plan działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Łobzie na lata 2022 – 2023”, w którym założono m.in.: zaprojektowanie i wykonanie prac w zakresie poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, złożenie wniosków o pozyskanie funduszy zewnętrznych na ten cel, wyznaczenie miejsca parkingowego dla osób ze szczególnymi potrzebami w pobliżu wejścia do budynku, przebudowę stopnia wejściowego wraz z budową podjazdu dla osób ze szczególnymi potrzebami, organizację miejsc obsługi z uwzględnieniem wysokości lady manewrowej dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim,

¹⁰ Dalej: zespół ds. dostępności.

modernizację toalety dla osób niepełnosprawnych, zakup i montaż tabliczek informacyjnych, zakup pętli indukcyjnej, zamieszczenie na stronie internetowej filmu informacyjnego w języku migowym z opisem zakresu prowadzonej działalności, przestrzeganie zasad tworzenia dostępnych cyfrowo dokumentów podlegających publikacji, przegląd obowiązujących procedur. W „Planie działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności” nie zawarto wszystkich elementów, o których mowa w art. 14 ust. 3 UZD, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 38-45)

30 czerwca 2023 r. w Starostwie został przeprowadzony audyt przed podmiot zewnętrzny. W jego wyniku sformułowano m.in. następujące zalecenia: dostosowanie ciągu pieszego do wymogów UZD, przebudowę stopnia wejściowego wraz z budową podjazdu, zapewnienie wolnych od barier ciągów komunikacyjnych, dostosowanie toalet do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, opracowanie szczegółowej procedury ewakuacji, dostosowanie Biura Obsługi Interesanta do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str. 46-72)

W styczniu 2024 r. Starosta zatwierdził „Plan działania na rzecz poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Łobzie na lata 2024-2025”. Zawarte w nim przedsięwzięcia powielały założenia poprzedniego Planu oraz zawierały wnioski z przeprowadzonego audytu.

(akta kontroli str. 73-74)

Plany działań na rzecz poprawy dostępności zostały opublikowane na stronie BIP Starostwa: Plan na lata 2022 – 2023 13 kwietnia 2022 r., Plan na lata 2024-2025 15 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 77)

W 2023 r. i 2024 r. w budynku Starostwa, w którym odbywa się obsługa interesantów przeprowadzono remont i dostosowano go do wymogów osób ze szczególnymi potrzebami. Środki na ten cel zostały pozyskane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach projektu „Dostępna przestrzeń publiczna”. Całkowita wartość projektu wynosiła 240 000 zł, w tym środki własne Powiatu Łobeskiego wynosiły 48 000 zł. Starostwo nie korzystało z rządowego programu „Dostępność Plus”.

(akta kontroli str. 213-223)

4. Rada Powiatu w Łobzie 29 listopada 2022 r. podjęła uchwałę Nr V/XLIII/297/2022 w sprawie uchwalenia „Programu promocji zatrudnienia i aktywizacji lokalnego rynku pracy w powiecie łobeskim na lata 2022-2025”, który w pkt. 5.1 zawierał zapisy o działaniu na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami oraz tworzeniu podmiotów gospodarczych przez takie osoby i pkt. 5.2. o likwidacji barier dla osób z niepełnosprawnościami.

Starosta wyjaśnił: (...) *zobowiązujemy się do umieszczania zapisów dotyczących kwestii zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w strategiach, których okres obowiązywania upływa w najbliższym czasie i będą uchwalane na następne lata.*

(akta kontroli str. 226 – 228, 225)

5. W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano treść jedenastu umów o realizację zadania publicznego, które zawierał Starosta w kontrolowanym okresie. Dotyczyły one m.in. realizacji następujących zadań: „Aktywny i zdrowy senior Powiatu Łobeskiego 2023”, „Optometryczne badanie wzroku uczniów Zespołu Szkół im. T. Kościuszki”, Promocja krwiodawstwa w Powiecie Łobeskim”. W ww. umowach określono warunki służące zapewnieniu dostępności w zakresie powierzonych przedsięwzięć. Zawierały zapis o zobowiązaniu do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie określonym w art. 6 pkt 1, 2 i 3 UZD oraz jeżeli zleceniobiorca nie był w stanie ze względów technicznych lub prawnych jego zapewnić został on zobowiązany do zorganizowania dostępu zastępczego.

W trakcie kontroli poddano analizie treść dziesięciu umów udzielających zamówień publicznych zawieranych przez Starostę. Dotyczyły one m.in. wykonania robót budowlanych, wykonania usług przewozowych, świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej. W ww. umowach nie określano warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 224)

6. Na stronach Starostwa: www.powiatlobeski.pl i spow.lobez.ibip.pl opublikowano deklaracje dostępności. Pierwsza deklaracja została opublikowana 18 marca 2021 r., druga 25 marca 2025 r. Deklaracje zostały zamieszczone w taki sposób, aby użytkownik mógł mieć dostęp do nich podczas nawigacji po stronie internetowej. Deklaracje zostały sporządzone w języku polskim, w którym wyłącznie dostępne są ww. strony internetowe. Deklaracje zostały sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do decyzji wykonawczej Komisji (UE) nr 2018/1523 oraz opublikowane w formacie HTML. Deklaracje zostały opublikowane zgodnie z Tabelą Struktury oraz zawierały w odpowiednich miejscach identyfikatory wymienione w ww. Tabeli. Deklaracje dostępności były aktualizowane do 31 marca każdego roku zgodnie z art. 11 UDC. W deklaracji występowały niezgodności na poziomie podstawowym (poziom zgodności A) o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W kontrolowanym okresie minister właściwy ds. informatyzacji nie nałożył na Starostę kary pieniężnej z tytułu niesporządzenia i niepublikowania deklaracji dostępności albo niezawierania w deklaracji dostępności elementów wskazanych w art. 10 ust. 3-5 UDC.

(akta kontroli str. 11-15, 75, 191-197)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. „Plan działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie Powiatowym w Łobzie na lata 2022 – 2023” nie zawierał analizy stanu zapewnienia dostępności, wbrew wymogom określonym w art. 14 ust. 3 UZD.

Starosta wyjaśnił: *nie zawarto analizy stanu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ponieważ dokument taki nie został przez Organ przygotowany na skutek niedopatrzenia pracownika merytorycznie odpowiedzialnego za jego sporządzenie. Pragniemy wyrazić skruchę z powodu*

zaistnienia powyższego uchybienia. Jednocześnie zapewniamy, że podmiot niezwłocznie po otrzymaniu Państwa wezwania do złożenia wyjaśnień uzupełnił brakujący dokument.

(akta kontroli str. 44-45, 298-299)

2. Deklaracja dostępności cyfrowej strony www.powiatlobeski.pl została sporządzona nierzetelnie. W treści tej deklaracji, dostępnej pod linkiem: <https://www.powiatlobeski.pl/21,deklaracja-dostepnosci>, wskazano: „Ta strona internetowa jest w pełni zgodna z załącznikiem do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych”. W trakcie kontroli stwierdzono że:

<https://www.powiatlobeski.pl/181,procedura-zgloszen-wewnetrznych-oraz-odejmowania-dzialan-nastepczych-w-starostwie-powiatowym-w-lobzie> – był dostępny do pobrania plik, który stanowi treść nietekstową (forma pliku pdf z elementami graficznymi), której nie da się odczytać przy pomocy narzędzia asystującego Narrator Windows 10;

<https://www.powiatlobeski.pl/98,bezpieczenstwo-w-powiecie?tresc=522>; <https://www.powiatlobeski.pl/98,bezpieczenstwo-w-powiecie?tresc=524> – były umieszczone elementy graficzne stanowiące treść nietekstową, możliwe do pobrania (forma plików jpeg), których nie da się odczytać przy pomocy narzędzia asystującego Narrator Windows 10;

<https://www.powiatlobeski.pl/98,bezpieczenstwo-w-powiecie?tresc=529> – brakowało ostrzeżeń przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce (po kliknięciu na opisy w pozycjach od 1 do 15);

<https://www.powiatlobeski.pl/122,powiatowy-rzecznik-konsumentow> – okienko pn. „Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta” stanowił link, dla którego brakuje ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce (po kliknięciu na to okienko)

<https://www.powiatlobeski.pl/17,ngo> – opcja menu pn. „Portal mapowy e-usługi” stanowi link, dla którego brakowało ostrzeżenia przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce (po kliknięciu na tą opcję menu);

<https://www.powiatlobeski.pl/106,budowa-zintegrowanego-szkolnictwa-zawodowego-na-terenie-strefy-centralnej> - był umieszczony element graficzny stanowiący treść nietekstową, którego nie dało się odczytać przy pomocy narzędzia asystującego Narrator Windows 10;

Starosta wyjaśnił: *wskazane uchybienia były wynikiem błędu technicznego funkcjonowania serwisu internetowego oraz omyłkowego zamieszczenia niepoprawnych plików. Po uzyskaniu informacji o wystąpieniu problemu, niezwłocznie podjęto działania naprawcze, w wyniku których: 1) treści wskazane w piśmie zostały skorygowane, 2) pliki i dokumenty, których forma uniemożliwia odczytanie przy pomocy narzędzi asystujących, zostały zastąpione wersjami dostosowanymi do wymogów dostępności, 3) w przypadku dokumentów, które zawierały treść nietekstową, zostały niezwłocznie wymienione na prawidłowe, natomiast te które okazały się nieaktualne, zostały odpowiednio zaktualizowane lub usunięte z serwisu. Z pełną odpowiedzialnością przyjmujemy, że w opisanych*

przypadkach nie zostały spełnione wszystkie kryteria dostępności cyfrowej określone w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Wyrażamy ubolewanie z tego powodu i deklarujemy, że dołożymy wszelkich starań, aby podobne sytuacje nie miały miejsca w przyszłości. W tym celu wprowadzamy dodatkowe procedury monitorowania treści oraz weryfikacji publikowanych plików. Błędy miały charakter incydentalny i zostały całkowicie usunięte lub przeedytowane, aby zminimalizować ryzyko wystąpienia podobnych sytuacji w przyszłości. Wdrożone działania naprawcze oraz prewencyjne mają na celu zapewnienie pełnej zgodności serwisu z obowiązującymi standardami dostępności cyfrowej.

(akta kontroli str. 11-34, 298-299)

3. Starosta nie wyznaczył mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań Koordynatora, co było niezgodne ze standardami kontroli zarządczej określonymi w pkt. II B.6 załącznika do komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 UZD.

Starosta wyjaśnił: (...) nie stosowano mierników służących do monitorowania ustawowych zadań koordynatora ds. dostępności z uwagi na brak ustawowego obowiązku.

(akta kontroli str. 37)

NIK zwraca uwagę, że monitorowanie stanu wykonania zadań ma na celu m.in. określenie skuteczności i efektywności podejmowanych działań, a także identyfikację potencjalnych problemów i ryzyk.

4. Starosta nie określił w treści dziesięciu umów o udzielenie zamówień publicznych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności, co było niezgodne z art. 4 ust. 3 w zw. z art. 73 pkt 3 UZD i art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹¹.

Starosta wyjaśnił: W treści umów udzielających zamówień publicznych nie określono warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ponieważ nie było to uzasadnione charakterem przedmiotu zamówienia (podstawa art. 100 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych).

Natomiast intencją Zarządu Powiatu w Łobzie zawsze jest zapewnienie, aby wszelkie działania realizowane ze środków publicznych objęte zostało reżimem dostępności, w takim zakresie, jaki jest możliwy, wykonalny i uzasadniony w tych działaniach.

Jednocześnie biorąc pod uwagę zakres przedmiotowy zawieranych umów oraz ze względu na charakter przedmiotu udzielanych zamówień, jeśli określenie w treści umowy warunków służących zapewnieniu dostępności nie jest możliwe, to

¹¹ Dz. U. 2024 poz. 1320 ze zm., dalej: PZP.

utrudnione jest spełnianie obowiązku wynikającego z art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(akta kontroli str.223a, 224)

NIK wskazuje, że zgodnie z art. 4 ust. 3 UZD i art. 100 ust. 1 PZP Starosta zawierając z podmiotem innym niż publiczny umowy udzielające zamówień publicznych, powinien przewidzieć w nich zapisy określające, w jaki sposób dostępność miała być realizowana w ramach tych konkretnych umów.

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta prowadził działania w ramach przygotowania do realizacji obowiązków w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami. W ustawowym okresie Starosta wyznaczył Koordynatora ds. dostępności, udostępnił na stronie BIP jego dane kontaktowe oraz określił w formie pisemnej jego zakres obowiązków. Zapewnił przygotowanie i wdrożenie planu działania na rzecz poprawy dostępności oraz udostępnił go na stronie internetowej Starostwa, lecz nie zamieścił w nim wszystkich wymaganych elementów. W przyjętym dokumencie strategicznym zapewnił uwzględnienie potrzeb w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zostały sporządzone, opublikowane i aktualizowane deklaracje dostępności. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nie określenia w umowach o udzielenie zamówień publicznych warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, nie ujęcia w planie działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w Starostwie analizy stanu zapewnienia dostępności oraz nierzetelnie opracowanej deklaracji dostępności cyfrowej strony internetowej www.powiatlobeski.pl.

2. Prowadzenie działalności przy spełnianiu wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.

Opis stanu faktycznego

1. Na stronach Starostwa: www.spow.lobez.obip.pl, www.powiatlobeski.pl opublikowano raporty o stanie zapewnienia dostępności. Pierwszy raport został opublikowany 18 marca 2021 r., drugi – 25 marca 2025 r. Oba raporty zostały złożone za pośrednictwem PS GUS: pierwszy – 18 marca 2021 r., drugi – 31 marca 20125 r.

Z danych zamieszczonych w obu raportach wynika, że nastąpiła poprawa stanu dostępności. W zakresie dostępności architektonicznej poprzez zamontowanie w budynku przy ul Konopnickiej 41 w Łobzie drzwi otwieranych automatycznie, platformy przyschodowej, dostosowanie toalety do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, zamontowanie tabliczek z napisami w języku Braille oraz zamontowano pętlę indukcyjną.

W zakresie dostępności cyfrowej zmodernizowano stronę www.powiatlobeski.pl, która osiągnęła status częściowo zgodnej z UDC. Ww.

stan był niezgodny z treścią deklaracji cyfrowej, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej na stronie www.powiatlobeski.pl zamieszczano nagranie w polskim języku migowym (PJM) w postaci pliku wideo.

Zrealizowane przedsięwzięcia były zgodne z planem poprawy zapewnienia dostępności na lata 2024-2025.

Minister właściwy ds. informatyzacji nie nałożył na podstawie art. 19 ust. 2 UDC na Starostę kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewnienia dostępności strony internetowej.

(akta kontroli str. 73-74, 198-207)

2. W okresie od 2 stycznia 2021 r. do 1 stycznia 2025 r. do Starosty nie wpłynęły skargi na brak zapewnienia dostępności. Minister właściwy ds. informatyzacji nie nałożył, na podstawie art. 19 ust. 2 UDC, na Starostę kary pieniężnej z tytułu nieuzasadnionego i uporczywego niezapewnienia dostępności strony internetowej.

(akta kontroli str. 198-207)

3. Starosta w Raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego wskazał, że strony prowadzone przez Starostwo: <https://www.powiatlobeski.pl>, <http://spow.lobez.ibip.pl/> były częściowo zgodne z wymogami UDC. W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że: na stronie <http://spow.lobez.ibip.pl/> nie występowały ostrzeżenia przez otwarciem nowego okna (zakładki), po powiększeniu widoku strony do 200% nie zapewniono widoczności całości informacji, nie zamieszczono instrukcji odnoszącej się do koloru elementu, nie występowały poszerzone opisy dla złożonych elementów graficznych. Ponadto stwierdzono naruszenie przepisów art. 6 pkt. 3 lit. c UZD, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 198-210, 212)

4. Starosta w Raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego w Dziale „Dostępność architektoniczna” wskazał, że dwa budynki, w których mieści się siedziba Starostwa są częściowo wolne od barier architektonicznych oraz że w tych budynkach nie umożliwiono dostępu do wszystkich pomieszczeń co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W jednym budynku zapewniono informację na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy.

W toku przeprowadzonych oględzin w budynku przy ul. Konopnickiej 41 w Łobzie stwierdzono, że zapewniono dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami na parterze budynku, na którym znajduje się Biuro Obsługi Interesanta. Przestrzenie na tej kondygnacji były wolne od barier komunikacyjnych oraz zainstalowano tam urządzenia umożliwiające dostęp do wszystkich pomieszczeń. Zapewniono dostęp do informacji na temat rozkładu pomieszczeń w sposób wizualny i dotykowy, oznaczono miejsce zbiórki (na zewnątrz budynku), opracowano procedury ewakuacji. Do budynku zapewniono także wstęp dla osoby korzystającej z psa asystującego oraz doprowadzono utwardzone dojście i urządzono odpowiednią ilość stanowisk postojowych, zapewniono odpowiednio usytuowane rozsuwane drzwi wejściowe, zapewniono

odpowiednie parametry drzwi wewnętrznych, które zostały odpowiednio oznaczone.

(akta kontroli str. 28-33)

5. Starosta w Raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego w Dziale „Dostępność informacyjno-komunikacyjna” wskazał, że z urzędem można kontaktować się za pomocą faksów i poczty elektronicznej oraz że, budynek jest wyposażony w pętlę indukcyjną. Na stronach internetowych znajdowały się informacje o działalności podmiotu w postaci nagrania treści w polskim języku migowym w pliku wideo. W kontrolowanym okresie Starostwo zapewniało dostęp alternatywny, lecz w ww. Raportach zamieściło informacje, że go nie zapewniało, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” . Stwierdzono, że na stronie <http://spow.lobez.ibip.pl/> nie zamieszczono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania w polskim języku migowym, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W budynku przy ul. Konopnickiej 41 zainstalowano pętlę indukcyjną do obsługi osób słabosłyszących.

(akta kontroli str. 23, 208-211)

Starosta poinformował, że *przy wdrażaniu ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami największym wyzwaniem było pozyskanie środków finansowych, aby sprostać wymaganiom określonym w art. 6 ustawy. Ograniczenia budżetowe oraz brak odpowiedniej infrastruktury stanowiły utrudnienia w realizacji tych dostosowań. Wyzwaniem było również określenie w treści umów warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z dyspozycją art. 4 ust. 3 ustawy. Utrudnione jest wprowadzenie do każdej umowy odpowiednich zapisów. Ten obowiązek mógłby zostać zmieniony i mieć zastosowanie do realizacji zadań, których odbiorcami mogą być osoby ze szczególnymi potrzebami.*

(akta kontroli str. 23, 208-211)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono – naruszenie przepisów art. 6 pkt. 3 lit. c UZD oraz wymogów określonych w pkt. 1.1.1 WCAG, wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC, oraz w pkt. 2.4.4 WCAG wskazanym jako poziom zgodności A (podstawowy) w załączniku do UDC. Polegało to na tym że¹²: [1] na stronie <http://spow.lobez.ibip.pl/> nie występowały ostrzeżenia przez otwarciem nowego okna (zakładki), po powiększeniu widoku strony do 200% nie zapewniono widoczności całości informacji, nie zamieszczono instrukcji odnoszącej się do koloru elementu, nie występowały poszerzone opisy dla złożonych elementów graficznych, nie zapewniono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nie zapewniono informacji o działalności Starostwa w postaci nagrania treści w polskim języku migowym, nie zapewniono informacji o zakresie działalności urzędu w postaci informacji w tekście łatwym do czytania; [2] na stronie <https://www.powiatlobeski.pl> nie

¹² Wg stanu na 21 maja 2025 r., tj. na dzień oględzin NIK.

zapewniono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nie zapewniono informacji o zakresie działalności urzędu w postaci informacji w tekście łatwym do czytania. Stwierdzono także, że na ww. stronie były dostępne do pobrania pliki, które stanowiły treść nietekstową oraz że występowały przypadki, w których brakowało ostrzeżeń przed otwarciem nowego okna/zakładki w przeglądarce.

Starosta wyjaśnił: „[...] iż do tej pory nie były przeprowadzane audyty stron, a funkcjonalność stron i wszelkie ułatwienia wprowadzane są poprzez operatorów, z którymi podpisane są umowy. Wszelkie nieprawidłowości zostaną zgłoszone do producentów i przy najbliższej aktualizacji zostaną wprowadzone.”.

(akta kontroli str.11-34)

2. W Deklaracji dostępności cyfrowej zamieszczonej na stronie internetowej www.powiatlobeski.pl, zamieszczono informację, że jest ona w pełni zgodna z UDC. W raporcie dostępności podano informację, że jest ona częściowo zgodna z UDC. Zamieszczenie w ww. dokumentach niespójnych danych świadczy o nierzetelnym działaniu Starosty.

Starosta wyjaśnił „że zaistniałe rozbieżności powstały na skutek omyłki pracownika zamieszczającego deklarację dostępności o zgodności strony z załącznikiem do ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych”.

(akta kontroli str. 208-211, 298)

3. Na stronie <http://spow.lobez.ibip.pl/> nie zamieszczono informacji o zakresie działalności Starostwa w postaci nagrania w polskim języku migowym, co było naruszeniem wymogów wskazanych w art. 6 pkt. 3 lit. c UZD.

Starosta wyjaśnił: *informujemy, iż w Biuletynie Informacji Publicznej zostały uzupełnione informacje o (...) nagraniu treści w polskim języku migowym.*¹³.

(akta kontroli str.11-34, 212)

4. W budynkach siedziby Starostwa nie zapewniono minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności architektonicznej, stosownie do wymogów art. 6 pkt 1 lit. a, b i e UZD. W Raporcie o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego (stan na 1 stycznia 2025) wskazano, że w dwóch budynkach, w których mieści się siedziba Starostwa nie umożliwiono dostępu do wszystkich pomieszczeń, a możliwość ewakuacji lub ratowania osób wewnątrz budynków zapewniono tylko częściowo.

Zgodnie z art. 6 pkt. 1 lit. a, b i e UZD minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują w zakresie dostępności architektonicznej: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem

¹³ Pliki zostały zamieszczone 23 czerwca 2025 r.

pomieszczeń technicznych, c) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich ratowania w inny sposób.

Koordinator ds. dostępności wyjaśniła, że *na przestrzeni od 1 stycznia 2021r. do 1 stycznia 2025 r. nastąpiła poprawa dostępności architektonicznej.(...) Obsługa interesanta jest teraz możliwa w Biurze Obsługi Interesanta (wcześniej odbywała się w specjalnie wydzielonym pokoju z osobnym wejściem od bocznej strony budynku). Łazienka znajdująca się na I kondygnacji została całkowicie dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami.*

NIK wskazuje, że art. 6 pkt. 1 lit. a, b i e UZD zobowiązuje Starostę w szczególności do zapewnienia dostępności architektonicznej do wszystkich pomieszczeń z wyłączeniem pomieszczeń technicznych, a także do zapewnienia możliwości ewakuacji lub ratowania ww. osób. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że ten wymóg nie został przez Starostę zrealizowany.

(akta kontroli str. 76, 208)

5. W Raportach o stanie zapewnienia dostępności podmiotu publicznego (stan na 1 stycznia 2021 r. i 1 stycznia 2025 r.) w dziale 4 „Informacja o dostępie alternatywnym” wskazano, iż podmiot nie zapewniał takiego dostępu.

W trakcie kontroli NIK stwierdzono, że Starostwo zapewniało dostęp alternatywny, oraz że w kontrolowanym okresie nie otrzymało wniosków o jego zapewnienie, co błędnie wpisano w ww. Raporty.

Sekretarz Powiatu wyjaśniła: *zaistniałe rozbieżności powstały na skutek błędnego wpisu w. raportach.*

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że Starosta nierzetelnie opracował ww. Raporty o stanie zapewnienia dostępności publicznej.

(akta kontroli str. 77, 207, 210, 306)

OCENA CZĄSTKOWA

Starosta przygotował i publikował na stronie internetowej raporty o stanie zapewnienia dostępności oraz podjął działania w obszarze dostępności stron internetowych. Przeprowadził prace remontowe, które częściowo dostosowały budynek, w którym prowadzona jest obsługa interesantów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niespełniania przez strony internetowe Starostwa wymogów UZD i UDC oraz rozbieżności pomiędzy zapisami deklaracji dostępności cyfrowej i raportu o dostępności strony internetowej, niezapewnieniu minimalnych wymogów dostępności architektonicznej określonych w art. 6 pkt. 1 lit. a, b i e UZD oraz nierzetelnie sporządzonych raportów o stanie zapewnienia dostępności.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące i wnioski:

- Wnioski
1. Rzetelne opracowanie Planu działań na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
 2. Rzetelne opracowanie deklaracji dostępności i raportów o dostępności .
 3. Wyznaczenie mierników służących do monitorowania wykonania ustawowych zadań koordynatora ds. dostępności.
 4. Określenie w treści umów o zamówienia publiczne warunków służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.
 5. Dostosowanie stron internetowych Starostwa do wymogów UDC i UZD.
 6. Dostosowanie budynków Starostwa do wymogów określonym w UZD.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 28 sierpnia 2025 r.

Kontroler
Marcin Stefaniak
Radca Prezesa NIK

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
Jarosław Pułka

/podpisano elektronicznie/

/podpisano elektronicznie/